ԹՎԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ — ՏԱՐԻ — ԹՒՆ — 1134 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ — Չ — ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ — 1871

ԳԱՅՄԱՆՔ

Ջարեկան դրին և Պոլսոյ համար 180 գր.
» Դաւառաց » 40 մէջ.
Վեցամսեայ Ի Պոլսոյ » 90 գր.
» Դաւառաց » 50 մէջ.
Էջերաքանչիւր թերթի դիմաց 50 փր.
Ցանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 զուարչ. երկու անգամի համար 2 զուարչ. աւելի անգամներու համար դատ սակարկութիւն կրնայ։

ԱԱՌԱՔԱՒ

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԳԱՅՄԱՆՔ

Գուրս դուռած լրագրաց ճանաչուածքը խմբագրութեան վրայ է։

Լրագրոյս վերաբերեալ նամակներ եւ իցէ գրութիւն խմբագիր—Ջուարէնին պիտի ուղղուի, կամ Պոլիս, Զինիլի խան, Մասիսի գրատնեակը։

Ձարոյս ծանուցքը չվճարուած նամակ չընդունիր։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ 2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՀԵՌԱԳՐՕՒԹԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փարիզ 11 սեպտ. իրիկուն.

Զորս գաւառաց պարպուելը մինչեւ չորեքշաբթի կը լմննայ։

Մոնթայիթը զօրապետն իր դիւղական կեդրոնը Նանսի պիտի հասատակէ։

Կը հաւատուին թէ ուրիշ քանի մը գաւառաց պարպուելուն համար ալ բանակցութիւնք սկսած են։

Պ. Թիէր՝ Մեծ Եպարքոս Պալի վաղուցի մահուան վրայ իր ցաւակցութիւնը հաղորդեց Էրէկ Սալիմանին։

Գուրբէշ 11 սեպտ.

Երեքշաբթի օրը հաս մեծ ազմուկ բրդաս. հրէից դէմ որք գրիսաան եայ ուշայ մը գոյութիւն են, կրնան, ասիւնը զոհ մատուցանելու դիտաւորութեամբ։

Կառավարութիւնն անմիջապէս ոստիկանութիւնը ձեռք առաւ եւ այս դրոյցին ստութիւնը հրապարակու հաստատեց։ բայց իսաժամուժը՝ քանի մը մարդասպանի դրդեւոյ որք այս առթիւ գողութիւն ու ուրարտութիւն ընել կը յուսային, հրէից վրայ յարձակեցան չուկայի մէջ։ Կառավարութիւնը գաղիւի արագութեամբ խումբ մը դինուորի դրկեց որք շուտով խռովարարները զսպեցին։

Երեքշաբթի գիշեր եւ երէկ մեծ յաղմնք կար։ բայց կառավարութեան ձեռք առած միջոցներուն շնորհիւ բարեկարգութիւնն այսօր կատարելապէս վերահաստատուած է։

Լոնտրա 12 սեպտ.

Քարտէզ կրսէ թէ Բ. Դուրը ծանուցագիր մը գրկեց Ֆուքշէ, յանձնարարելով Բուսանիոյ կառավարութեան այն փորձը, որով Գերմանիոյ հետ ապրելի գեսպանական յարաբերութիւն ունենալ ուզած է, եւ խիստ կերպիւ Բուսանիոյ երկաթուղւոյ խնդրոյն վրայ կը պնդէ։

Փարիզի 12 սեպտ.

Աֆիսիս որ Պարէյի լրագիրը թունաւորելու համար մը կը հրատարակէ ծանուցանող թէ Ֆէլիքս Խարլեսին փոչան՝ Պէլլն կոչմանէ կ. Պալիս դրնոց խտալոյ հետ ունեցած վէճին վերաբերեալ պատճառով։ Այս գործը մեծ հոգ կը պատճառէ փոճառականաց։

Գարիզ 12 սեպտ.

Արաբին գործոց պաշտօնեան հաստատեց ժողովին առջեւ թէ չորս գաւառաց եւ Փարիզի բերդերուն պարպուիլն սկսաւ։

Վիէննա 12 սեպտ.

Փապա իշխանը հոս եկաւ։

Խորհրդարանը հաւանականաբար հոկտեմբերի վերջերը պիտի բացուի։

Բաժնիի սպասեալ բաժինք 65·25
Ազիո 118·50։

Համբ 12 սեպտ.

Գաղղիոյ պաշտպանութեան ներքեւ դրուած վանքերուն պատճառաւ կռիւ մը պատահեցաւ։

Լոնտրա 12 սեպտ.

Ցամ. Գանս. 45½
» փոխ 1865 62½
» 1869 57½
Անդղ. Բօնս. 93½
Ռանթի Գոպղ.
Օամ. Նոր փոխ. զ.կէ 1 0/0
Ռուսարարական վիճակին անատոյգ։

Լիվերբուլ 11 սեպտ.

Բամպակ, Մ. Դ. 6. 9½—9½։
Փարուած 14000 հատ.

Լոնտրա 11 սեպտ.

Ալիան 17/6
Մոնէր 43
Շոքար Հաւանա 33/3
Ֆոխանակութիւն Փարիզի վրայ 25.77½։

Նիւ—Եորք 10 սեպտ.

Ոսկիոյ 23½։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Տերութեան կառավարութիւնը քանի տարիներէ ի վեր ստանձնող մեծանուն անձին յաջորդներուն, նաեւ Մեծ Եպարքոսին եւ արտաքին գործոց պաշտօնէին միջեւ ցարդ վարած պաշտօններուն եւ ապահանոց վրայ կենսագրական համառօտ անդրադարձութիւն մ'անհրաժեշտ չենք համարիր։

Բարձր. Մահմուտ փաշան Բէշիտ փաշայի աշակերտներէն մէկն է։ Բ. Դրան Ամէնի դիւանին ոնոյանութիւնամբ իր տապարէն սկսած, հետզհետէ արտաքին գործոց պաշտօնատան Մէքթուպճի, Ամէնտի Պէյլիքճի, Միւսթէշար եւ առժամանակեայ կերպիւ արտաքին գործոց պաշտօնեայ եղած է։

Յետոյ Սիրիոյ եւ Իշլիրի կառավարչ առնելարտիան գործոց պաշտօնեայ, Ցրիպոլոյ կառավարը դասատուութեան գործոց պաշտօնեայ եւ Մեծ Եպարքոսի խորհրդական (միւսթէշար) եւ հոսանի ապա ծովային գործոց պաշտօնեայ եղած է։

Այս ամեն պաշտօններն՝ ինչպէս յայտնի է՝ փորձառութեան վարժոց մ'եղած են Նորին բարձրութեան, եւ ամենուն մէջ ալ յաջողակութեան փորձեր տուած է, մանաւանդ ծովային գործոց պաշտօնէութեան մէջ, ուր կարեւոր եւ հիմնական քարեկարգութիւններ ըրած է։

Ինքն՝ ի մասոյ ճանչցողները կը հաստատեն թէ փարիսական յանդգնութեանը հետ նաեւ վերջին աստիճան հանճարեղ, լաւամիտ, արդարասէր, կարուկ եւ յաստիճանաբար անձ մ'է, հետեւաբար մեծ յոյս կայ որ Նորին բարձրութիւնը կարեւոր բարեկարգութիւններ կը մտցնէ կառավարական գործոց մէջ, եւ դիւրաւորապէս դատաական վարչութեանց, որոց բարեմասնութեան եւ հաւաքման եղանակները կը բարդաքէ, գնդաւանեներն ու հարաբերութիւնները կը բառնայ, եւ հանգիստ ու բարեկեցոց որոնք վրդովել տալով ազգաբնակութեան հպատակ ժողովրդոց անմեղ արիւնը թափելու հանգամանքներ ստեղծեցին եւ չնչդհակալներուց վրայ ապրելու իրաւունք կ'ստանայ։

Իսկ Ս Էրվիզ փաշան իր պաշտօնատարութեան ասպարէզն սկսած է Բ. Դրան թարգմանչութեան դիւանին անդամութեամբ։ յետոյ պատերազմի պաշտօնատան թղթատեղութեան դիւանին գլուխ, Վիէննայի եւ Փարիզի Օսմանեան դեսպանատանց քարտուղար եղած է։ Գաղղիոյ Մէհմէտ Ալի փաշան նուագ Սպէքտանդր կայսեր թագադրութեան հանդէսին ներկայ գտնուելու կոչուած ժամանակ անոր հետ գնուած է առաջին քարտուղարի պաշտօնով, եւ յետոյ երկար ժամանակ Լեդրապուրգի կնոջած է գրագրատարի պաշտօնով, եւ իր յանձնարարութեամբ յաւ յարաբերութիւններ ունեցած է Ռուսիոյ արքունեաց հետ։ Յետոյ Դ. Գայիս դատարանի, արտաքին գործոց պաշտօնատան ընդհանուր քարտուղարի պաշտօնը փոխած է։ 1853ին Գարատաղի ապստամբները որոշուց յանձնաժողովին անդամ եղան Բ. Դրան կողմէն։ Յետոյ հեռագրական գործոց պաշտօնէի խորհրդական, Բերայի քաղաքապետական ժողովին նախագահ։ Յունէիի ջրանցքին հողերը որոշելու համար կայսերական տեսչ անուանեցաւ։ 1867ին Նիքիսի ապստամբութեան ժամանակ կայսերական տեսչ դնաց հոն։ վերջերս Յունէիի ջրանցքին մասերը կանոնաւորելու պաշտօնով Եգիպտոս գնաց եւ անցեալ տարի ալ արտաքին գործոց պաշտօնէի խորհրդական անուանեցաւ։

Ալի փաշային եւ ամենայն հիւանդութեան միջոցին։ Ինքնին փաշան արտաքին գործոց պաշտօնէութիւն ընելով՝ տէրութեան արտաքին քաղաքականութիւնը մեծ յաջողութեամբ ուղղած եւ հետեւապէս արտաքին գործոց փոխուկ պաշտօնին յարմարագոյն անձն ըլլալը փորձով ցուցած է։

Կայսերական հրամանաւ՝

Պետական խորհրդոյ անդամ Բէֆիկ պէյ՝ Վեհ. Սուլթանին անձնական դրանձուն պաշտօնեայ Նր. փոքրամասի վերատեսուչ անուանեցաւ։

Հասարակաց շինութեան պաշտօնատան (խորհրդական) միւսթեշար Ալի պէյ՝ ասիականութեան խորհրդական անուանեցաւ։

Վանայ Նորքնափը կառավարիչ Հիւսէյին պէյին Միրիմիրանի աստիճան տրուեցաւ։

Դարձեալ կայսերական հրամանաւ՝

Կայսերական դիւանին առաջին թարգման Արիֆի պէյին արտաքին գործոց պաշտօնէի խորհրդական անուանեցաւ։

Նորի Էֆէնտին Ամէտի անուանեցաւ։

Ալի Բիգա պէյին հասարակաց շինութեանց պաշտօնէի խորհրդական անուանեցաւ։

Նորքնափը Մեծ Եպարքոսը որոշեց որ իրեն ազատագիր տալ՝ կամ՝ անձնական գործոց համար գիրքը տեսնել ուզողներն այստեղ փոխանակ իր առնեն երթալու։ Բ. Դուռն երթան եւ հոն իրեն ներկայանան ամեն օր ժամ հինգին միջոցները, ի բաց առեալ տնդէշաբթի եւ կիրակի օրերը։

Այսօր հաստատ Մեծ Եպարքոսի պաշտօնատանին մէջ անենակ մը պիտի պատրաստուի յատուկ սպասաւորով մը որ Նորին բարձրութեան ներկայանալ ուզողները հոն ընդունի եւ դարձեալ քովը մնոյն։

Գեղական խորհրդոյ դատական հատուածը (մուհաքէմէթ) երկու մասի բաժնուելով, մէկը եկեղեցական դատերու պիտի զբաղի, միւսն ալ փարչական դատերու եւ անոնց վերաբերեալ իրաւական խնդրոց։

Ռատիկանութեան տեսչութիւնը ՃԷրիզ արիֆ փաշային յանձնուելուն առթիւ, միշտ պաշտօնատան զինուորական մասը պատերազմական գործոց պաշտօնէին իրաւասութեան ներքեւ դրուեցաւ։ իսկ դատական մասը, այսինքն՝ ոստիկանութեան եւ խորհուրդներն ալ՝ դատաստանական գործոց պաշտօնատան իրաւասութեան ներքեւ անցան։

Երկուշաբթի օրը՝ Կուսաց վեհ. Սպէքտանդր կայսեր անուան տօնախմբութիւնը յինելով, տարեկան ոգեկոչութեան միջոցներ արձակուեցան։ եւ. վեհ. Սուլթանն ալ իր առաջին տեղեկագիրը չնորհաւորութեան գրքից Կուսաց դեսպան Նիքոլայ էֆենտի գրրատարին։

Լէվանթ Հերալտ կը ծանուցանէ թէ Մարաքաշոյ Փառանդիոյ տեսչութիւնն երեքշաբթի օրէն սկսեալ անմարդուր միայնական տալ սկսած է ասկից մեկնող նաւերուն։

Լա Թիւրքի լրագիրն այս լուրը առաջ կը հանէ պնդելով թէ մոլրաքաղաքիս տարողջապահական վիճակը խիստ լաւ է. բայց միւս կողմանէ լուր կայ թէ երկուշաբթի օրը Տօլմապահճէի կողմանները՝ մէջ Աեղ գնացի մը քոլէրատէն բռնուելով մեռած է, երեքշաբթի օրն ալ Դալաթիա հոյակապ մը մեռած է։

Ֆուսի Տ'Որիան լրագրին երէկուան թուոյն մէջ հետեւեալ տողերը կը կարդանք, որք կը յաստանք թէ նորընծայ Մեծ Եպարքոսին ուշադրութեան չեն փրկեր։

«Արդէն ըսինք՝ ուրբաթ գոհութեամբ ընդունուեցաւ հասարակութենէն Մահմուտ փաշայի 'ի Մեծ Լեպտրքոսութիւն բարձրացումն եւ կառավարութեան դժուար գործին մէջ իրեն օժանդակելիք պաշտօնէից ընտրութիւնը։ Մեծ բարուքներ կ'ըսուին՝ եւ կարծենք կրնանք հաւատալ մէկ ժողովրդեան յոյսերը չը պիտի խորտուբն։ Բայց պէտք չէ երեւակայել թէ այս յոյսերն երեկոյէն մինչեւ առաւօտ կրնան կատարուիլ։ Մենք արդէն ըսինք. քանի մը տարի է 'ի վեր տրտունջն քաղաքականութիւնը կառավարութեան դիւաւոր պաշտօնէից բոլոր դրաղմունքը դրաւած լինելով՝ տէրութեան ներքին գործերը չատ անտես եղան։ Կենաց հոգատարութեամբ բան իլ թէ վարչական եւ դատաստանական անկարգութիւնը դրբեթէ ամէն դաւառաց մէջ սիրած է։ Զեղծումները կը վխտան, եւ դրբեկոց բողոքներն տպարդիւն կը մնան։ Դաւառներ կան, ուր դանգատին իսկ վատնդաւոր է, այնչափ մեղադրանքներ լսուցած են երկար անպատասխանութեամբ։

«Այս մասին ձեռնարկեալ լի են տնչեկութեամբք, բայց չենք հրատարակեր, զի չափազանց գայթակղական են։ Սակայն պիտի խնդնենք անենց՝ որոյմէ տրդարութիւն կը յուսայ։ Իրենց նախորդներն անդէտ չէին այն դանդատներուն, բայց կամ դրագիր, փոյթ չտանեցան, կամ նիմէ հրամաններ տուին, այն հրամանները չդործադրեցան։ Այսպէս կը լինի չատ անդամ։

«Մեր զեղծումներ դիտենք, որոց համար հինգ եպարքոսական նամակ դնացած է, բայց չեն զադրեցուցեր։ Ուրիշ յաւալ կուդայ Բ. Դրան հրամաններուն ադրդէս անդործութիւնը—կառավարական կազմութեան մէջ դպակտ մնացած բանէ մը։ Երբոր հրաման մը կը տրուի դերագոյն իշխանութիւնն ադաւոյ մէջոց մը չունի այն հրամանին գործադրութիւնը չատով խմանալու։ Եւ արդարեւ՝ մէկ պիտի տեսնիս թէ տարահաւանական դաւառաց պաշտօնատարները։ Արդ, չատ անգամ այն պաշտօնատարներն են դանդատի նիւթ եղող դեղմանց հեղինակ կամ մեղադրիչ։ Կրնայ դուշակիլ թէ ինչ կերպ տեղեկութիւն կը դրեն առ Բ. Դուռն, մանաւանդ երբոր մայրաքաղաքիս մէջ զուտաւոր պաշտօնաներ ունենան։

«Պէտք է ուրեմն յատուկ դիւան մը հաստատել, որոյ պաշտօնը լինի տեղերոյ դրադրաց իրաւունքը քննել։ Ասկէց դատ քննիչներ ունուցանել, որոց պաշտօնը լինի դաւառները պտտիլ եւ քննութեան դործերը քննել։ Այս քննիչներու մեծ ուշադրութեամբ պէտք է ընտրուին, որպէս զի իրենց պաշտօնին մէջ աչառութեամբ չխաբուին։»

ՀՈՍՏՈՒՆԴԱՆԻՊՕԼԻՍ

ԷՍՏԱՄԸ ՈՒՍՈՒՑԻՉ

Ի սեպտ.	չորեքշաբթի իրիկուն	49 13½
Զ »	հինգշաբթի առաւօտ	
	բացուելուս.	49 10
	կէս օր	30 1

ԱԶԳԱՅԻՆ

Երեքշաբթի առաւօտ Այմեն. Ս. Պատրիարք Հայրը շնորհաւորութիւն դնաց նորընտիր Մեծ Եպարքոսին եւ ապառաքին գործոց պաշտօնէին։

Այս այցելութեանց ներկայ էին Դեր. Ներսէս արք. Եզնիկեան եւ Բարձր Թեմական Մեծ. Սիրիքսան էֆենտին։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՍՈՒՅՍԱՐՈՒԹԻՒՆ

Թէ եւ յառաջիկայ ուրբաթ օր Ընդհ. Ժողովոյ 29րդ նիստը տեղի պիտի ունենար, սակայն ինչ ինչ կարեւոր պատճառներու համար ժողովոյ դումարումը երկու չաբաթ եւս թողուլ հարկ եղած է, որ ներկայ աղդարարութեամբ կը ծանուցուի 'ի դիտութիւն ազդային երեսփոխանաց։

Ի օգոստ. 1871 Պատրիարք
'ի Պատրիարքարան Հայոց Կ. Պոլսոյ
Կ. Պոլիս Մ. վ. ԽՐԻՄԵԱՆ
Արքիեպիսկոպոս
Գլխոյ վանից

Ս. Պատրիարք Հայրն հետեւեալ շրջաբերականը ղրկեց Մայրաքաղաքիս Թաղ. խորհրդոց։

. . . Էֆենտի .

Աղդային պարտուց վճարման հատնոր բացած հանդանակութեան դրաժառային գործոյն յաջողութիւնը բուսնդաչաւ ազդային առատաձեռնութեան եւ սուհատակ թագական խորհրդոց եւ դերագոյն քարոզչաց աջակցութեան վրայ յուսադրած ըլլալէ զատ, նաեւ ազդային պարտատարց խառնաշփոթ հաշիւներն քննելու, ուսուցելու եւ հետզհետէ դումարուած հանդանակութեամբ վճարումներն ընելու, հասնոր յատուկ յանձնաժողովի մը պէտքն ղդալի ըլլալով, ինչպէս պաշտօնապէս ծանուցուած է, բանիրան եւ փոքր առաւ անձերէ բաղկացեալ յանձնաժողով մը կազմեցինք Ամենապատուելի Քարոզչին նախագահութեամբ, որոյ նիստերուն քանիցս նախագահած, ուրախ եւ գոհ սրտիւ կրնամ հաստատել որ յիշեալ յանձնաժողովը շրջաբերականաց արձակման եւ անիրենց օրինաւորութեամբ կը վարէ իր պաշտօնը, ազդային պատիւն անաղարտ պահելն իրեն կէտ նպատակի դրած ըլլալով։

Կարդայն եւ՝ իմ պատրիարքական անիմիս. զրաղմանցս մէջ հապա. թէ կարենալով բաւել հանդանակութեան դրաւած քին շարունակութեանը, վերջին անդամ անօրինած եւ՝ յիշեալ Յանձնաժողոյ հետ որ ինքն յարաբերութեան մանէ թագական խորհրդոց հետ եւ ասանց հանդանակութեան մասին անեցած դործողութիւններն ուղղակի իր հետը կարդացուին։

Հետեւապէս կը խնդրեմ՝ որ 'ի հարկին նոյն Յանձնաժողովոյ հետ բանակցելով՝ բան յիշեալ անօրէնութեան անոր տալիք հրահանդոց համեմատ դործելու. փոյթ տանիք, եւ կարաչեմ որ ձեր ջանքը կրկնապատակելով, այս մեծ դործոյն՝ որ ազդային պարտաց վճարման հետեւանքն եւ իւրաքանչիւր ազդային անհատի համար ալ պատուոյ խնդիր մ'է՝ ժամ յառաջ 'ի գլուխ երթալուն աշխատիր։

Մնամ ազօթարար

26 օգոստ. 1871 Գ. Ն. ԽՐԻՄԵԱՆ
'ի Պատրիարքարանէ
Հայոց

Ցաւալի Դարոհիսարի Փրբիմանոս դիւղի Մարկոս անուն ըահանայն, որ նոր հաբ. կէն մը դլխէ հանելէ ետեւ՝ Մահմէտական կրօնքն ընդունած եւ եւ. նոր հարան ալ բռնութեամբ երկանը առնէն՝ դարձ քաշելով իր հետ առնելոյ ուզած էր, Յերուսալեմ կրօնաւորին հրամանաւ յիշեալ կնոջ հետ Ի. Պոլիս դրկուելով երեքշաբթի օրը Ն. Պոլիս հասան, եւ երէկ Բ. Դուռը քննուելով, կարդաւորաց քահանայն (կիրեւ'թէ դդիալով իր կրօնափոխութեան վրայ) Հայ մեղրա յայտարարութիւն ըրեալ է. կինն ալ անոր նայելով նոյն յայտարարութիւնն ըրած է, հետեւապէս՝ երիտ. քն ալ երկի իրիկուն Պատրիարքարան դրկուեցան Ի. Դանէն։

Կը լսենք թէ Ս. Պատրիարք Հայրը՝ կարգուելոյ քահանային խնացուցել է որ այսուհետեւ ինքը լոկ աշխարհական է, եւ. քահանայութենէն առաջ ունեցած անուանքը Դրիգոր է, եւ կրնայ ամուսնանալ։

Աստուանգեալ նոր հարան ալ, իր պրկնուոր ամուսնոյն դիտոյ յանձնուի։

Շերակայ առաջնորդ Դեր. Գրիգորիս վարդապետն անցեալ չաբթու Ի. Պոլիս եկաւ։

Ցիշեալ վարդապետին Կ. Պոլիս դալս. դատաւանելոցն վրայ հետեւեալ տեղեկութիւնը դրուած է մեզ կարաչն։

Շիրակայ դաւառին Հայ ժողովուրդն իրենց դարձեալ դարձեալ դժդոհ լինելով կարենոյ կուսակալը կարս դանուած մի Ոսմանցի բողոքոյ խնդրագիր կուտան անոր։ Կուսակալն ալ խնդրագիրը կոպտի կառավարիչ Օսմանի դրկելն կը յանձնէ քննութեան։ Օսմանի դրկելը՝ Գայմազամին դրդռտանելով՝ խնդրատուողներէն չատ հոգի կը բանտարկէ։ Այսոր վրայ Շիրակայ առաջնորդ Գեր. Գրիգորիս վարդապետը կոչնոյ կուսակալին ներկայանալով՝ կը բողոքէ այս իրողութեան դէմ եւ ժողովրդեան դանդատներուն իրաւունք ընել կը խնդրէ։

Կուսակալն անմիջապէս արձակել կուտայ բանտարկեալները եւ դործն արդարութեամբ քննել կը հրամայէ. բայց կուսակալին մեկնելէն ետեւ՝ Օսմանն ալ ժողովրդեան խնդրանաց ունկնդիր չլլեր։ Հետեւաբար առաջնորդը կը դարձուցի Գ. Պոլիս դալ։ Հետը բերելով Շիրակայ եւ Կարսի ժողովրդոց հանրագրութիւնները, որովք Պատրիարքարանի միջնորդութիւնը կը խնդրեն Բ. Դրան քովէ։

Կը յուսանք որ վարչութիւնն իր պարտականութեան հանձնուած կը մնայ արժան եղած ջանքն 'ի դործ դնել՝ յանդարդութիւն Շիրակայ դաւառի Հայ ժողովրդոյ։

Հետեւեալ նամակը՝ դրր Ս. Հայրենիքը Օրիմագիւղի Հայիսմեան աղջկանց վարժարանի խնամակալ Տիկնանց դրած է, արտայայտած վսեմ խնամատարութեան եւ հայրենասիրական խանդադրդիռ ոդեւորմանց համար հրատարակութեան արժանի կը համարինք 'ի պատիւ Ս. հիպնոսիին եւ 'ի քաջալերութիւն ազդիանց վարժարանաց խնամակալաց թեանց։

Ազնիւ խնամակալ Տիկնայք.

Մարդ կրնար թեան.

Ձեզ հրաւիրել եմք 'ի հանդէս մեր դանակի Հայիսմեան վարժարանին։ Ասիսա՞ն, որ Ծանր Ծանր դրաղմունքներս ցիմաղոյին դալ տեսնել Հայկոյ աղջիկանաց հանդատանն, որ մարդիկային ընկերութեան հրապարակին մէջ ուսման դեղով կը վարդին։ քան արարքին խարտարիկ պատուանաւոր։ որ վարդաթիւ ամենայն կրթեալ դարդ ունի։ Ամենայն դարդ ունի։ Ամենայն դարդ ունի։ Ամենայն

ազիարքի գասաիոլսկու թեան մայրերը չեւ ձնած էին։ Դու ք ծնած էք այսօր, ես կը հաւատամ թէ Հայոց ազգի բարձրեան սիրոյ սահմանած օրը։

Այդ ապագայ աւուր լի յուսով կ'սպասէ Ձեզ հեա

1871 16 յունիս ԽՐԻՄԵԱՆ
'ի Գ. Հայոց ՀԱՅՐԻԿ

. . . Խմբագիր.

Սուսիայի աղգայիններէ մեծ ապասախ. Կրեան եւ Սանասարեան տեարք օրեսա. Յոկն Ադ. Հիւանդացա այցելութիւն ընելով, միշտ հաստատութեան պատրաստութեամբ 'ի նպաստ ասոյիներ չնորհած է չորս հարիւր քսան եւ չորս ղ. եւ երկրորդը հազար քառասուն ղ։

Միշտ Սեծ. աղգայիններուն հոգաբարձութեանս հրապարակական չնորհակալութիւնը յայտնել հանձնելք ձեր պատուական լրագրին միջոցաւ։

1871 օգոստ. 31 Սաժ. Հոգ. Ապր.
Գրասենս. Հիւ. Հիւանդանոցի
Լեռ նոր խան թ. 49

ԱԶԳՍԷՐՅՈՒԹԻՒՆ

Ս. Ռ

Գ. Ջ. ՕՐԱԳՐԻՆ

Օրագրի 312րդ թուոյն մէջ Ջ. բատրարգութեան ներքեւ. պատուրուած ուրիշի զոգաւորներով խարդաւանող երեսփոխանը իւր ազատութեան պատասխանը ընդունեց Մասիսի օգոստոս 5 թերթին մէջ՝ հրատարակով որ իւր ընկերական եւ ազգային անուամբը երեւան եկնէ եւ այնպէս դատապարտէ մեր խոստկցութիւններն ու դոլոխանները, այն ատեն մենք ալ պատրաստ եմք զատասխանելու. բայց քանի որ ուրիշ չունիք եւ կիսոյ անունները ներքեւ պահուած ուրիշի գաղափարները կը խարդաւանէ, այն ատեն ուշադիր եւ հաստատուն մնալ կը հարմարի, որպէս զի ոչ ոք ոչ ոք ճանչցնել, եթէ ինքը առանձին երեւան եկնելու քաջութիւնը չունենայ։

Գ. Ջ. այս քաջութիւնը չունեցաւ. եւ յանուանէ յօդուած գրելու սպառնալիքները իւր ըսելութեանը ներքեւ անհեռացան. ուստի պարտք է մեզի իւր ով ըլլալը ազգին ճանչցնել. ոակայն այս չրած՝ վերջին ազգարարութիւն մ'ալ կընենք Գ. Ջ-ին։ թող չանոյ իւր անուանքը երեւան եկնելու։ թող փորձէ այս քաջութիւնը իւր վրայ անգամ մը, զանէ 'ի պատիւ այն ազգայնոյ՝ որ զինքը երեսփոխան ընտրելու պատիւն ըլած են իրեն։

31 օգոստոս 1871 Խ. Բ. Կ.

Ահուսափի Սրմաչու. Վանահայը Գիւր. Դեղրդ. Եղիսկոպոսին առ Յակոբ վարդապետ անուն միաբանն գրած

* Այս անձը դոր մեր իւր ընդունած կեղծ անուան ակրնեասուէն պատրաստարար հեռացնելով Զոյիլ կանուանենք, Մանդուսիի մէջ ալ Ջ.ն, Զատ եւ ուրիշ կեղծ անուններով մեր վրայ անգադար յարձակում կընէ կոչա եւ ամարդի կերպիս. եւ որ աւելի ծիծաղելին է՝ ինքզինք երեւան հանելու եւ յարձակիս մեղ հատուցու քաջութիւն չունենալով ցածկիրա Հիմակաւորի մ'անվերջ վարանութեանց պատասխանելու չմոնարհեցնիս ալ իրեն զէնք մ'ընելով պարծիս։ կը յանդգնի թէ Մասիսը կարկեցուցեր է՝՝՝, մինչդեռ Մասիս ատաջին անգամ պատասխան մը տրուած եւ այդ Զոյիլին զրուանութեանց արժէքը հանկցուցած է Կարգ Ջ-ին հանկարելով յօդուածոյ Բայց այդ Վամէլէոնը՝ չինծու անուն մը ներքեւ խաղատակուելի եւ ինչ. այն անուանը կը թաղու՝ ուրիշ կեղծ անուն մ'իր վրայ կառնու եւ ամենայն կը ներկայանայ միւս գրասանութեան ապարելը։

Ա. այս ալ ուրիշ ապացոյց մ'է իր վատութեանը (Շար. Խմբ.)

խրատական գրին՝ պատճէնը, զոր մեղ գրկած է 'ի հրատարակութիւն։

ԱՄԻ ԱՆԴՐԱՏ ՎԱՐԴԱՊԵՏՆ ՏԱԿՈՒԲ

Հոմանքանիցոյ դնել ձեռս 'ի վերայ քո եւ կոչուցանել 'ի կարգ պրեսբիտերութեան վասահանելոյ խոստմանցդ՝ զոր բանիւ եւ գրիչով մատուցեր մեզ, եւ ուխտիլ զոր ուխտեցեր առաջի Աստուծոյ։ Իմ ցանկութիւն մասոյ եւ կամք սրտի էին անառնել 'ի քեզ զարմանի գնացս պատատական երիցու վարուս որեալոյ կրկին պատուով, որ յաջողի միայն լինելով յօրինակ բոլոր հաւատացելոյ՝ հաւատովք բանիւք եւ արդեամբք։ Ամենք վերատանք անցին՝ յորմէ հետէ ընկալար 'ի ձեռնադրութենէս իմմէ զքահանայութիւն, եւ սակաւին ոչ եւս լուգդաւորեալ վոյսկիլ 'ի պատարագ ըստ ինչս եւ. քո խակ ուխտիդ, մանաւանդ ցաւս 'ի վերայ ընկալայ բարձրագոյն պատասխանոյ յերեսաց անարատ եւ անանձնասէր դնացիցդ։ Թողում ասել մի առ մի ըստ բաղում անգամ գնալոյ աղիկամի եւ տենչիլ երեսաց, որոյ վասն է զի սիրով եւ է՝ զի յանդիմանութեամբ եւ կշտամբանաց խրատեցի։ Զկամիմ յիրեաղ խակ կշտամբել դյանդդնութիւնդ ընդ անդրամ խրատուդս չարաց 'ի ասել ասոյ բուսելոյ միաբանութեան ընդդէմ անձինս ձամխարակի բան հոգւոյ քեզ ծնագդ լինել որ, չդարձուրեալ ամենեքին յատուածատատ պատուհասոյ զծնողս անարդագոյ։

Այս եւ յայտնիսի հոգս ներքին մասոյ մատաղիւր իրրեւ. 'ի պատիժս մեղաց բերի եւ ազգիէ ուխտիլ զայ հասանել 'ի վերայ քս փոքրագոյնի ուսուցս զդատութեան, եւ բնաւ խակ ոչ հարկիլ պատահել ընդ քեզ դաւադանաւ Աստուածայնոյն Պօղոսի Սակայն 'ի քաղցրութենէ խրատուց առաւել եւս կամակոր եղեր, եւ զանցուցեր զամենայն յանդգնութեամբդ՝ փախուցեալ ընդդէմ իմոց հրամանաց 'ի Պոլիս, որպէս երբեմն առաջ նախորդաց իմոց երկիցս եւ երիցս 'ի նոցա յանդիմանութենէն փախեալ՝ իմոցասուն խրատուց առեցուլ ազաչութեամբդ։ Ի գտանելդ քեզ 'ի Պոլսոյ կրկնեցեալ յատանն առաջի միաբան եղբարց եւ հարկեալ արդարացուցանել զքեզ ասելոյ, ոչ միայն յաղագս ինքեր յապաչաս, այլ եւ զիշատ անզգամութեանդ զիս ինքն կրթեցեր. իրրեւ 'ի ցրկոյ որ զրեղ 'ի հարկաւոր պիտոյից։

Իմ առ ժամանակ մի մոռալ 'ի քնին պրեցս, եւ դատել ինչ ոչ երկիւղանս զբարարութեանդդ. մանաւանդ թէ զիպաւութիւն հասատատուն դանալ զայնչիսոյ քեզ 'ի բարիս վանացս՝ ոչ միայն յուսալ քան զքեզ՝ դատաւորական յերբարց դատաւոր եւ աւագութեամբ, այլ եւ քան զիս ինքն գլխովին։ Զատաչիսաւ հոգի գանանգութիւն դատարուակիդ, եւ կամեալ թողի զդատիս յանցաւորութեանդ զաւուրս երիս, թերեւս ամիսիսալ 'ի կրիցդ խուճապոյ։ 'ի դրանս դարձութեանդ զոգաւոր քո եւ զարմանն խորհիցիս, եւ խրատք էգրարոյ օգնեսցեն քեզ 'ի յաղթել անարարութեանդ յերեսաց կրից։

Սիրելս արդեօք, մինչ իմ 'ի զատման սոյսիսի անեկարգութեանդ հոգացեալ էր, դու յանձնէիր ազատաւարաց դատարասել քեզ ամ 'ի թաղուլ հեռանալ ասոյ եւ ընդ փոյր հարկանէիր զամենայն պայման գդատութեան։ Կոչեցեալ զքեզ յետ աւուրց յատեան եւ հրաբերեալ յանդուգնութիւն, յաւելի շնարհել քեզ միջոցս քսան եւ չորս ժամուց, զի հոգւով եւ մարդ ընթեռնուցուս զարդոյ Հօրն մերոյ Ներսէսի Շնորհալւոյ որ առ կրնուսրս խրատ սատուիրանի, այլ 'ի զուրս զի մէ յայնժամ եւ մէ յետոյ զատաւ յերեսդ եւ 'ի բերանիդ նչան խոստովանութեան. եւ մէ ազատամի միայն, այլ եւ յանցանել 'ի վերայ մէ հարատատ ժամուց մատուցեր թաղթի զատաւիրեալ 'ի նոնա ճշգութեամբ զիմատատքդոյ անկարդ եւ անիրատ դնացիցդ։ Ի փոխին 'ի ժամուն եգիլոյ կրկին կոչեցի ըզքեզ յատեան, եւ անեսալ զքեզ անիրատ 'ի կամակոր յամառութենէդ, բարոյ մի ազաչութեամբ եւ ցաւ 'ի սիրտ հրատարակեցի պկանանական դատապարտութիւնդ, որ էր

* Դիրաբատ լեզուին ու սէրն գոզեղութիւնը բանաստիրոյ ուչարարութեանդ կը ներկայացնեն, բանալի այն անանդ՝ որք գեռ հայիրէն չսարած՝ այդպիսի դատուական լեզու մ'անուսի փախտութիւնենով խանդարելու եկած են։ Ք. Խ.

դատարանն 'ի քահանայագործութենէ, եւ զրկուն 'ի վերարէդ եւ 'ի փիլանդ։

Իսկ դու 'ի ծանրագոյն յոյսամ այդպարատասխանի փոխան խրատեալ լինելոյ, առուել յոտացարս։ եւ կամելով լինն ըզ ծարիլն ունել զանատոթի լրբութեան՝ խրնդիր մատուցեր 'ի ներանոյ այլոց եւ դրով եւս լինել քեզ հրանանի երթալոյ 'ի հանքային Ջրոյ բարանիս 'ի պէտս հիւանդութեան։ Ոչինչանգութիւնդ զոր յանմիտ յայտարիկ դնացար 'ի պատրուակ ընտրեալ կոլար, կամիս եւ յայս նուազդ 'ի մէջ ունել յարհամարհել միայն դրդրութիւն կանոնական պատժոյ, որպէս եւ ցուցերդ հաւատաեալ յանցելումն կիր թակիր 'ի դրաչարկ յեկեղեցեաց խորհրդոյ ասոր պատարագի՝ քս յայդ օրն գրօնելով։ եւ յայլ ներեալ ատաջի արհանոցի դեղջ յանդիման ոմանց արհամարհութեամբ զպատժոյդ խօսելով։

Եւ արդ՝ պատուհաս 'ի վերայ կայ ինձ յԱստուծոյ ընդ չանսս ասնել այսպիսի անհամեստ դնացիցդ։ ուստի հրամայեմ քեզ որ կրնուսոր միաբանդ եւ այսր վանաց եւ յիւրն ձեռնադրեալ, մի բնաւ չարժիլ 'ի անդրէնդ։ եւ 'ի վերայ կանոնական ապաչխարութեանդ յաւելում 'ի վերայ կալ յաղօթս 'ի պատարանի անիրկոն եւ անվկարդ 'ի ժամս հաւարակաց պատատանեան եւ զոր ամենայն չորս կանոնս սարմանեալ։ երիս 'ի վաղորդայն եւ երիս յետինկոյս տասնիրն 'ի քում սենեկիդ։

9 օգոստոս 1871 'ի Ս. Գիւղ Ա.
Կուսի Վանս Արմաչ Եպիսկոպոս Ս. Վանաց

Մանչեսթիր 1 սեպտ. 1871

. . . Խմբագիր Մասիս լրագրոյ

Հանեցէք անդի մի չնորհելու հեռաւեալ գուժաբեր լրան ձեր լրագրոյն մէջ։

Օգոստ. 14ին Մանչեսթիրի հայ հասարակութեան համար դատապարտ եւ աղտոտ օր մ'էր։

Հայ վանականաբնութեան բարեսատենէն ծաղիկ մի թարչանցաւ, մանուան անապարոյն հիրանելուն սակ ճիչեցաւ։ Այս զոհը, Մեծապատիւ Գասպարի Ազգ Սիհանեանն է, որ շատ տարիներէ 'ի վեր Մանչեսթիր եկած, հոս ամուսնացած, Ազգիս տարանպատար, փանառականական հմտութեամբ ճոխ, եւ ուսումնական անձերէն մին։

Ինչպէս մեր, հոգնալէս ամեն անոնք որ հանդուցեալին բարեմասնական ձիրքերը, տաղանդը, ազգասիրական եռանդը, քաղցր բնաւորութիւնը կը ճանչնան, 'ի խոր պիտի խոսին, եւ պիտի տարին սոյս կանխահաս կորուստը։

Այնչ հանդուցեալ Սինանեան իր կենդանի մէջ սխալած, կամ բարոյական տարբերութեան յանցանք մը գործած է, այլ է որ ինքն հոյ ծնած ըլլալով հեռաւորապէս հոյ մկրտուած եւ հոյ մեծցած, հայկական պարտաւորութիւններ ունէր կատարելիք, այդ պարտաւորութեանց գրեթէ ամբողջը եւ. ամենէն նուիրականը գրեթէ. ասոր ամենանուիրական գոհելով զինքը, որովհետեւ հայոց թիւն իսկապէս ասոնք եւ ազգային Սինանեանի պէս բարեկիրթ եւ հմուտ վանական անձանց եւ նոցա սեպրընդոց ձեռքը պիտի լուսաւորի եւ վերանորոգի։

Որչափ որ հանգուցեալին ստարարդի Պատրիարքի մը հետ ամուսնացեալ էր, այսու ամենայնիւ երբէք պարտած չէր օրէնքի մէջ հայկական զգայմունք ատելէ, եւ նոքաւորք տաղանալ էր մինչեւ յոր նասն. դի մինչեւ վերջին չանչն հոյ էր, եւ հոյ մեռաւ, բայց մեռնելէն յետոյ ցուրտ մարմինը պատարանոցաւ, թէ եւ հանդուցեալին վերջին փափաքն էր հայկական արարողութեամբ կատարել իւր թաղման հանգիստը։ Ազգայինք՝ նա ժամանակ Ալիսմիւնեան մեծայարգ Արքեպիսկոպոսն՝ ամենայն ճշգութեամբ 'ի գործ դնել ուզեցան հանգուցեալին վերջին փափաքը. բայց անհարիր եւ գաւ. Պապական մեղանագութիւնն իր կը դերբին ձիւոք բանաստաւ հանգուցեալին վերջին անարոնարարելի կամքին վրայ։ Կարծես թէ պապականութիւնը գարձ մը գարնած՝ ուր որ ալ ըլլայ իր ժանդոտած թաթովն զնայն եւ հայաւն տարպայն ա. բաղդը հոգնելու ստիպեցնն ասանձնած է։ Սինանեանի ամուսնայն պապական ըլլալն իրրեւ թէ նոր ալ պապանան ըլլալ հեռաւեր։ Ա. Ազգ ցնորիցս։

Դնչեցելոյն յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ չորեքշաբթի ըստ ներքսոցուց ժամ 2ին։ Ազգայինք դրեթէ ամենքն ալ ներկայ էին այս վերջին հրաժեշտին։

Հանգուցեալ Գ. Սինանեան 39 թարիկան էր եւ 3 որդի զաւակ ձգեց։

Այս առթիւ կը խորհիմք թէ հայերը ըստ մեծի մասին այսպիսի կրօնական եւ քաղաքական ազգաւոր յարաբերութեամբ ոչնչացեր եւ ազգայնոյ սերնդեան թշուառութիւն եւ գժբաղդութիւն դատակնիր են, եւ թէ մինչ կը դիտենք որ իրենք ինքնին պատճառ եղած են այս աղետից, չունենալով այն կրթութի հոգատարութիւնը դիմադրելու այն ամեն արկածից՝ որք Ազգային կենաց պահպանութեան տարերց մոտ ազատնոցած են եւ կ'սպառնան Հունդարիոյ եւ Լեհաստանի գոյութիւնները դեռ կենդանի օրինակ մ'են, որոց խորտակեալ ընկերքը առատ սեղ կերկրին ու կը ծիծաղ։

Ուստի կը յիշեցնենք մեր երիտասարդաց, եւ մանաւանդ ուսուցութեան կամ պանդխտութեան մէջ գտնուող հեռաւոր ազգայնոց ուր հայութիւնը մի միայն կիսակատար արձագանք մ'ունի հեռու կենալ այս տեսակ յարաբերութիւններէ, որ թէ մնայնանալէս եւ թէ բարոյապէս Ազգային իրաւունք եւ պարտուց դէմ մեղանչել եւ միանգամայն բնացնել կամ առաջուր կոխել է պատուոյ այն ամեն զգացմունք՝ որք մարդուն արժանապատուութիւնը կը յարինեն։

Դա մանաւանդ պատանի մտամտակ մ'է յիշեցնել մեր Մանչեսթիրի ազգայնոց ալ՝ որք իրենց բարի ձիրքերով եւ գաճառականական յատկութիւններով գաղթոց առջեւ ազգին պատիւ եւ պարծանք։ Ներսպահան սուրբ Հոգւոյ հեռ հայոց հաղորդակցութեան մի ինարոյնեն եւ ապագայ սերընդեան բարեբաստութեան գրեթէ հաստատուն պատարաստներն են։ Խորհիլ ընդհանուր հայուն թէ բարոյապէս եւ թէ նիւթապէս իրաւունքներն օտարաց գոհելէ, 'ի մեծամեծ պարտաւորութիւններ ունին առ Ազգն, սուրբ Հայրենիս եւ սուրբ մարդկութիւնն։ Համարձակ ենք որ ցոյցին այս կրթեալ մասը երբէք չզբաղեր դատանք։ Եթէ զանոյ, զոր քաւ լեցի մարդ անդամ անցուներ, այն ատեն հոգութեան հիմը խախտած եւ կորսուած անգունցին մասնցուցած կըլլայ։ մեր ցնորամոլ հայոց հոգաբարոյական վատաբարութիւնը իւր օրոցին մէջ կամ զայն պարծանացնելոյ յետոյ օտարին յանձնելով՝ զի այն ատեն ունայն են մեր զաւակաց զբաղմունքներու մէջ ուսմանք դիտութիւն եւ դատաբարոյութիւն սովրիլ կամ սովրեցնել։ քանի որ զանոնք գործածելու ոչ ասպարէզ ունենանք, ոչ սոյ քաջալերութիւն։

Խնդրելով որ այս նամակս Մասիսի մէջ հրատարակել հաճիք. մնամ . . .

Ս. Գ.

Ը. Օ. Դ.

Կը իմանայ այն մեծապատիւ ծերունիներէն, որք գիտաւորութիւն ունին աշակերտ առալ Աստուածաշունչ եւ Շահիսարեան վարժարան, որ մինչեւ սեպտեմբերը 6—7ը խրկել հանին, որովհետեւ արդէն աւելի ուշ մնան նորին աշակերտաց՝ այնչափ առելի դժուարութիւն կը կրեն դասերուն հետեւելու։

ՀՈՒՍԱՍԻՐԱՑ

ԳԱՀԱՆԱՑԱՊԵՏԻՆ ԿԱՐԵՆՑԻՆԱՅ

ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԻՒՆԸ

ՏԵՍՐ ԱՍՈՒԱՔԾ

Ե Ի

Ե. ՊԵՏՐՈՍԻ ԿԵՂԾ ԱՔԻՈՐ

ՏԵՍՐ ԵՐՈՒՐՈՒ

Հոսվի Լա Փարիզիոյէ անուն լրագրին 261 եւ 284 թիւերուն մէջ հրատարակեալ երկու կարեւոր եւ հետաքրքրաշարժ յօդուածոյ թարգմանութիւնն են որք Մէնճմատի Հայաստանի մէջ հրատարակուելէ ետեւ՝ զատ ուսարակներով ալ տարածուեցան։

Եվ գանուին Գ. Ց. Գալֆֆեանի գրքատունը եւ ուրիշ հայ գրավաճառաց քովն։ Դին իւրաքանչիւր տետրակին 40 ֆրանս։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԱԶԴ.

Զինուորական պաշտօնական

Եւրոպիոյ բժշկական հոմնպատասխանելու մէջ բժշկութեան ազգնատը կատարեալ ոսկրոց եւ վիպագիր ատոցոց բժիշկներէն կայսերական գինուորական բժշկական պաշտօնի մոնել ուզողները կրնան ներկայանալ ի գուրն Ներաւէրէ։ Ցաւէ-Շուրբ մոպոլին Ոչհնչէ ոչրէ մասնաւոր մոպոլին սենեակը, ուր այն պաշտօնակալու թեան վիրաբերեալ տպագիր նիւթերուն անդրկանալով, կրնան եմիէ հանին դիմումը առանց պաշտան։

12 օգոստոս 1871

ՇԱՆՈՒՑՈՒՄ

Կայսերական զօրաց պիտոյքը հանար գնուելիք 30000 քիլէ Բուսմելի կակուղ ցորենին քիլէն 25 զրշ առանձինոյ գանուելով, յառաջիկայ հինգշաբթի օրը սեպտեմբեր 2ին գնուհատութեան դրան եղով, ցերեկեան պրշուքը պիտի տրուի։

Աստի յիշեալ տպրանքը մատակարարել ու զոր յարդ ի վաճառուիսանք կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ ի Տարի Շուրա յիշեալ օրը ժամը 6ին մինչեւ ցերեկը բան ասնալի տանկաց։

30 օգոստոս 1871

Ի Դաւուն Պպոտապեան

ԻԼԼՈ

ՊՕՏԱՃՐ ՏԻՒՐԳԻԱՆԸ

Թուղթ-Նէթ Ամբոն Գալաթա Եղեր

Դրաբ-Ինոյ Ն. 67

Իշպու Պոյանը ոչ քանանը Նէնի թէշիկ օրուանու չ օր ի ճանիէ, ամբան դասիկէ վէ դըրէբ կիպի հէր ճիկա խիէլի խիմա իլէ. վէ չուհա, վէ քաղիր, լոնոր կիպի հէր ճիկա եունլու խիմա վէ սէթրի, բանիմլեն վէ եէլէբ կիպի հէր նէվ էլպանե էմրբա ուսուլմնէ նէքիս օլունարաք պոյանանքաք, վէ ոչ յաղ դրէբ լիքէրի չգարարմագ ամ օլուս դա իլան օլունար։ 6

Տեսեր Խրիստոս Մարդ

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ
Գ. Ս. ԽՈՒՍԻՍԵԱՆ

Գ. ՊՕԼԻՍ ՋԻՆԳԻՐ ԽԱՆ,
Ի ՅՊԱՐԱՆԻ ՄԱՄԻՍ ԼՐԱԳՐՈՑ

ՇԻՐԲԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

1871 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1 ՀՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

ՄԻՆՉԵՒ Ի ՆՈՐ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՎՈՍՓՈՐԷՆ ԻՋԱՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՆԵՐԸ

Ժամ Թրք.		Եւրոպական Էջերէ
11 45	1	Եկեղեցականէն Պէյօղլուքէրէ, Թարապիա, Պէյքօզ, Եէնիքէյ Էմիրկէն Բ. Հիսար։
11 30	25	Եկեղեցականէն Մէկարոզուրնու, Պէյօղլուքէրէ Թարապիա, Եէնիքէյ, Էմիրկէն Բ. Հիսար, Պէյքէր (Ուրբաթ օրերը Արնաւուտքէյ եւ Պէյքէր այլ)։
12 45	20	Մէկարոզուրնու, Պէյօղլուքէրէ Թարապիա. Եէնիքէյ, Ամէնեա. Էմիրկէն Հիսար Պէյքէր։
12 45	22	Եկեղեցականէն Պէյօղլուքէրէ, Թարապիա, Եէնիքէյ, Էմիրկէն, Հիսար, Պէյքէր- Վանիքէյ։
1 30	19	Եկեղեցականէն Մէկարոզուրնու, Պէյօղլուքէրէ, Թարապիա, Եէնիքէյ, ուրբաթ օրերը Էմիրկէն, Բ Հիսար Պէյքէր։
1 45	21	Բուսմէլի եւ Անատոլու Գաւազէն Պէյօղլուքէրէ Թարապիա, Եէնիքէյ, Էմիրկէն Բ. Հիսար Պէյքէր Օրթաքեան (բացի Ուրբաթէ)։
2 30	18	Եկեղեցականէն Պէյօղլուքէրէ Թարապիա, Եէնիքէյ. Ամէնեա, Էմիրկէն, Հիսար, Արնաւուտքէյ, Օրթ, Պէյքէր։
3 45	25	Եկեղեցականէն Մէկարոզուրնու, Պէյօղլուքէրէ, Թարապիա Եէնիքէյ Էմիրկէն Բ. Հիսար, Պէյքէր Արնաւուտքէյ Գուրուչէշմէ, Օրթաքէյ, Պէշիքթաշ Գալաթա։
4	2)	Մէկարոզուրնուէէն Պէյօղլուքէրէ. Թարապիա. Եէնիքէյ Ամէնեա, Էմիրկէն, Բ. Հիսար, Պէյքէր Արնաւուտքէյ (Ուրբաթի օրերը Գուրուչէշմէ Օրթաքէյ Պէշիք)։
5 45	19	Պէյօղլուքէրէն Թարապիա, Եէնիքէյ Էմիրկէն. Հիսար Արնաւուտքէյ, Գուրուչէշմէ, Օրթաքէյ, Պէշիքթաշ։
6 45	4	Եկեղեցականէն Պէյօղլուքէրէ, Թարապիա, Պէյքօզ, Եէնիքէյ, Էմիրկէն, Գանդիլլի, Բ. Հիսար Գանդիլլի. Արնաւուտքէյ Պէյլէրպէյ, Օրթաքէյ, Գուզկունճուք Պէշիքթաշ Խուսկիսար։
8 30	21	Եկեղեցականէն Մէկարոզուրնու, Պէյօղլուքէրէ, Թարապիա, Պէյքօզ, Եէնիքէյ, Էմիրկէն. Բ. Հիսար, Պէյքէր Արնաւուտքէյ, Գուրուչէշմէ, Օրթաքէյ, Պէշիքթաշ, Գալաթա։
9 30	6	Պէյօղլուքէրէն Թարապիա Եէնիքէյ, Էմիրկէն, Հիսար, Արնաւուտքէյ, Պէյլէրպէյի. Օրթաքէյ, Պէշիկթաշ։

Արնաւուտ էջէն

12	1	Արնաւուտքէյէն Գուրուչէշմէ, Օրթաքէյ, Պէշիքթաշ։
12 30	6	Պէյքէր Գուրուչէշմէ Գուրուչէշմէ, Օրթաքէյ, Պէշիկթաշ, Գալաթա։
1 45	5	Արնաւուտքէյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէյ Պէշիքթաշ Գալաթա։
1 45	1	Արնաւուտքէյ. Գուրուչէշմէ, Օրթ, Պէշիքթաշ։
2 45	3	Արնաւուտքէյէն Գուրուչէշմէ, Օրթաքէյ, Պէշիկթաշ Գալաթա։
3	5	Արնաւուտքէյէն Գուրուչէշմէ, Օրթաքէյ, Պէշիկթաշ Գալաթա։
5	21	Արնաւուտքէյէն, Գուրուչ. Օրթաք, Պէշիք, Գալաթաշ։ (Բացի Ուրբաթէ)
10 45	3	Արնաւուտքէյէն ուղղակի կամարջ։
11	5	Արնաւուտքէյէն ուղղակի կամարջ։

Աւէլեան Եղէր

12	23	Պէյքօզ. Բուչատանէ. Ըրթամի վասա մանալլեան Գանդիլա. Ա. Հիսար Գանդիլի Վանիքէյ Զէնկէլքէյ. Պէյլէրպէյ. Գուզկունճուք
12 45	4	Վանիքէյէն. Զէնկէլքէյ. Պէյլէրպէյ. Գուզկունճուք Գալաթաշ։
1	28	Պէյքօզէն Բուչատանէ, Գանդիլա, Բ. Հիսար, Վանիքէյ. Զէնկէլքէյ, Պէյլէրպէյ, Գուզկունճուք։
1 45	17	Պէյօղլուքէրէն Թարապիա, Պէյքօզ. Բուչատանէ, Գանդիլա, Ա. Հիսար, Գանդիլի, Վանիքէյ. Զէնկէլքէյ Պէյլէրպէյի. Գուզկունճուք (Ուրբաթի օրերը 2)։
2 45	11	Պէյօղլուքէրէն Պէյքօզ. Բուչատանէ. Գանդիլա Ա. Հիսար. Վանիքէյ. Զէնկէլքէյ. Պէյլէրպէյ Գուզկունճուք. (Բացի Ուրբաթէ)։
4	28	Պէյքօզ Բուչատանէ. Ըրթամի բուչա մանալլեի. Գանդիլա. Ա. Հիսար. Գանդիլի, Վանիքէյ. Զէնկէլքէյ Պէյլէրպէյ. Գուզկունճուք։
9	23	Պէյօղլուքէրէն Պէյքօզ Բուչատանէ Գանդիլա Ա. Հիսար. Գանդիլի, Վանիքէյ. Զէնկէլքէյ. Պէյլէրպէյի Գուզկունճուք. Խասկիսար. (Ուրբաթի օրերը Ըրթամի վասա մանալլեան։

Կամուրջէն Սկսող Շոգենաւերը

Եւրոպական Էջերէ

1 15	25	Պէշիքթաշ. Օրթաքէյ. Արնաւուտքէյ. Պէպէր. Բ. Հիսար. Էմիրկէն Եէնիքէյ. Թարապիա. Պէյօղլուքէրէ: Մէկարարու ընու. Եէնիմահալլէ։
1 30	4	Գալաթաշ. Խասկիսար. Պէշիքթաշ. Գուզկունճուք Ըրթաքէյ Պէյլէրպէյ. Արնաւուտքէյ. Կանդիլի Բ. Հիսար. Գանդիլա. Էմիրկէն. Եէնիքէյ. Պէյքօզ. Թարապիա. Էօյլուքէրէ. Եէնիմահալլէ։
2 15	20	Պէշիկթաշ. Օրթաքէյ. Գուրուչէշմէ. Արնաւուտքէյ Բ. Հիսար Էմիրկէն. Եէնիքէյ. Թարապիա. Պէյօղլուքէրէ. Մէկարարնու։
3 30	19	Գալաթաշ. Պէշիկթաշ. Օրթաքէյ. Արնաւուտքէյ. Բ. Հիսար. Էմիրկէն, Եէնիքէյ. Թարապիա, Պէյօղլուքէրէ. (Ուրբաթի օրերը Պէյլէրպէյի մամ Յիմն)։
5	24	Պէշիքթաշ. Օրթաքէյ Արնաւուտքէյ. Պէպէր. Բ. Հիսար. Էմիրկէն. Եէնիքէյ Պէյքօզ Թարապիա. Պէյօղլուքէրէ Մէկարարնու։ Եէնիմահալլէ։
6 30	23	Պէշիկթաշ. Օրթաքէյ. Պէյլէրպէյ. Արնաւուտքէյ. Բ. Հիսար. Էմիրկէն. Եէնիքէյ. Թարապիա. Պէյօղլուքէրէ
7 30	6	Պէշիքթաշ. Օրթաքէյ. Արնաւուտքէյ Բ. Հիսար Էմիրկէն Եէնիքէյ. Թարապիա Պէյօղլուքէրէ։
9	22	Արնաւուտքէյ. Պէպէր. Բ. Հիսար Էմիրկէն. Եէնիքէյ. Թարապիա. Պէյօղլուքէրէ. Մէկարարնու. Եէնիմահալլէ։
10	19	Եէնիքէյ Թարապիա. Պէյօղլուքէրէ Մէկարարնու. Եէնիմահալլէ. (Ուրբաթի օրերը Պէպէր. Էմիրկէն. Բ. եւ Ա. Գալաթաշ բացի Ուրբաթէ։
10 45	25	Պէպէր. Էմիրկէն. Եէնիքէյ. Թարապիա, Պէյօղլուքէրէ Մէկարարնու. Բ եւ Ա. Գալաթաշ բացի Ուրբաթէ։
10 20	1	Բ. Հիսար, Էմիրկէն, Եէնիքէյ, Պէյքօզ. Թարապիա. Պէյօղլուքէրէ, Եէնիմահալլէ։
10 30	20	Պէպէր Բ. Հիսար, Էմիրկէն. Ամէնեա. Եէնիքէյ, Թարապիա. Պէյօղլուքէրէ. Մէկարար. (բացի Ուրբաթէ)։
10 45	18	Պէշիքթաշ Օրթաքէյ. Արնաւուտքէյ. Էմիրկէն Եէնիքէյ Թարապիա, Պէյօղլուքէրէ. Եէնիմահալլէ. (Ուրբաթի օրերը Ամէնեա այլ)։
11	24	Գուրուչէշմէ. Պէպէր. Բ Հիսար Էմիրկէն. Եէնիքէյ Թարապիա Պէյօղլուքէրէ, Մէկարարնու։

Աբնաւուտ էջէ

1	1	Գուրուչէշմէ. Արնաւուտքէյ։
1 45	3	Օրթաքէյ. Պէյլէրպէյ. Արնաւուտքէյ։
2 15	5	Պէշիկթաշ. Արնաւուտքէյ։
2 20	3	Պէշիկթաշ. Օրթաքէյ. Գուրուչէշմէ. Արնաւուտքէյ
10	4	Գալաթաշ. Պէշիքթաշ Օրթաքէյ. Գուրուչէշմէ. Արնաւուտքէյ։
11 5	3	Գալաթաշ Պէշիկթաշ Օրթաքէյ. Արնաւուտքէյ։
11 25	6	Պէշիքթաշ. Օրթաքէյ. Գուրուչէշմէ. Արնաւուտքէյ։
11 45	4	Պէշիքթաշ. Օրթաքէյ. Արնաւուտքէյ։

Ասիական Էջէրէ

2 30	28	Խասկիսար Գուզկունճուք. Պէյլէրպէյ. Զէնկէլքէյ. Վանիքէյ. Գանդիլի Հիսար. Գանդիա. Բուչատանէ. Պէյքօզ (Ուրբաթի օրերը Ըրթամի վասա մանալլեան. եւ Պէյօղլուքէրէ այլ։
4	22	Պէշիքթաշ. Գուզկունճուք. Պէյլէրպէյ. Արնաւուտքէյ. (բացի ուրբաթէ)։
9	47	Գուզկունճուք. Պէյլէրպէյի. Զէնկէլքէյ Վանիքէյ. Գանդիլի Ա. Հիսար. Գանդիա Բուչատանէ. Պէյքօզ Թարապիա Պէյօղլուքէրէ։
9 47	11	Գուզկունճուք. Պէյլէրպէյի. Զէնկէլքէյ. Վանիքէյ Հիսար. Գանդիա Բուչատանէ. Պէյքօզ. Թարապիա. Պէյօղլուքէրէ. (Ուրբաթի օրերը մամ 10ին։
10 30	28	Պէյլէրպէյի Զէնկէլքէյ. Վանիքէյ Գանդիլի. Հիսար. Գանդիա. Ըրթամի վասա մանալլեան Բուչատանէ. Պէյքօզ. (Բացի Ուրբաթէ)։
11	23	Գուզկունճուք. Պէյլէրպէյի Զէնկէլքէյ. Վանիքէյ Ա. Հիսար. Գանդիա. Բուչատանէ. Պէյքօզ։
11 30	4	Գալաթաշ Գուզկունճուք Պէյլէրպէյ. Զէնկէլքէյ. Վանիքէյ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ
2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
(ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԻՐԱՅԻ ՀԱՏ 100 ՊՈՒՐՈՒՇԷՆ)

Լոնդրա 3 ամիս գուրուշ		109/։—109/։—
Մարսիլիա	»	

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ
2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

Անգլ. լիրա	գուրուշ	109.10
Նաբոլէոն ոսկի	»	87,12
Իմպէրիալ ռուբ	»	89
Ֆլորինիս	»	51.22
Հինգ Ֆրանք	»	—
Հինգնոց	»	104.12
Պլենա	»	117.30

ԿՈՍՏԱՆԴԻՆՈՊՕԼԻՍ 2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

ԱՐՄՏԻՔ

Հրանի կարծր	Պէսարապիա	26	—28
» »	Ազոգ	26	—30
» »	Պայէզ	26	—28
» »	Պուրկազ	25	—25
» »	Թէքիրտաղ	23	—25
կակուղ	Ազոգ	24	—27
» »	Պէսարապիա	29	—30
Կիրքա Թուրա		24	—27
Ցորեն էսկիսու	Պուրկազ	20	—24
	Վառնա	20—24	
» »	Պայէզ	22—26	
Եկիպտացորեն Թուրա		16—17	
»	Անատոլ.	16—17	
Գարի Թուրա		10—11	
»	Անատոլ.	10—11	

ՆԵՐՔԻՆ ԲԵՐՔ

ԽՈՋԱԿ ՁՈՐ

Գուրուշ	գուրուշ	30—45
Անատոլու	»	
Գոլոս		
Էսքինէ	»	
Ծակաթ	»	

ԲԱՄՊԱԿ

Կէյվէ	հատ	9 —
Իզմիր	»	10 —
Վառնա	»	9/։—
Պարսկական	»	7/։—
Վրաստան	»	7½։ —

ՐՈՒԲԻ

Անատոլու լուացուած	հատ	15/։—16
» Չլուացուած	»	7—8
Բուսմէլի լուացուած	»	17—
» Չլուացուած	»	7/։—8/։
Վրաստան լուացուած	»	10/։—
» կէս		12 —
» Չլուացուած	»	17 —
Տրապոնա	»	10 —
Էսկի Շէհիր	»	9 —

ՄԱԶՐ

Պարսկական	հատ	10/։—
Անատոլու	»	9/։
Ճերմակ	»	—

ՃԷՆԹԻ

Գայսերի Ա. տեսակ	հատ	19—20
» Բ. »	»	18 —
Լինիբրիա	»	18 —
Բոգոթ	»	18/։—
Սրիլէր	»	17 —
Եոզգատ	»	16—17
Զօրաւոր		16—17

ԹԻՆԹԻՐ

Էնիբրիա	հատ	48 —50
Գասամպոլ	»	48 —30
Պէյրազար	»	48 —30
Զէրբէզ	»	48 —30
Վան	»	26 —

ԱՂԵՐ ՄՈՐԹ

Ամասիա	9/։—10կտոր	մէկ Օ. Լ.
Եոզկատ	» » »	»
Սիվաս	» » »	»
Էրզրում	» » »	»
Գայսէրի	» » »	»

ՁԷՐ

Մուսանիա	հատ	6/։—
Այվալը	»	6 —
Աքբազ	»	9 —
Միսիրի	«	6/։—
Գէյնճ թոզամի երկրին մէջ		9/։—10
Սալէպ Դամասկոյ	հատ	—
Աֆիոն	»	250 —
Փիլիրէ	»	24 —
Սուսամ	»	4 —4/։
Հատաատ Ընատ.	Փիլէ	30 —33
» Բուսմէլի	»	—
Մհատաքա Պորսկ. Իկնա	»	47 —52

ԱՐՏԱՔԻՆ ԲԵՐՔ

			գուրուշ
Խանդի Բիօն. տեսակ 100	հատ.	830—930	
« Բ. »	»		
Եէմէն	»	16	
Շամբոյ փոշի Անգլ. կնդ.		260—262	
» » Գարդ.	»	—	
» գլուխ Գարդ.		310—315	
Զայ Բօնիս	հատան	21	—23
» Բէյրս ծաղիկ	»	45	—70
Անաղ (գաւազ)	կնդ.	930	—930
Պղպեղ (սէյիդէս)	հատ	9	—9/։
Լեգակ (էրիֆա) Պէնկալա	»	135	—170
» » Մատրաս	»	—	—
Ցինք տախտ. 100	հատ. Ֆր.	90	—
Երկաթի ծարաձեւ		58	—60
» սախտակ		72	—
» բեւեռաց		64	—66
Քարֆիտա		120	—
Բրինձ Լաւալիոյ 100 Փիլիֆր.		42/։	
Կարագ հոյ Իսուսիոյ	գրչ.	13	—14
Դամիատ	»	32	—25